

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՅՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն անգի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 14 րոպէս (98 օր) — 90 մայիս) բաժնորդագրին է 20 ֆր. կանխիկ: Եթե չի տրամադրուի ըստի ամսի համար որ ուղարկուի, ամեն մէկ ամսականը 2 1/2 ֆր. հաշուելով և 1899 մայիս ամսէն անգին չանցնելու պայմանով:

ԿԻՍՏԱՐԻ ԹԻԻ 39

1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21
1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 (Հ. Տ.)
ՁՈՐԵՔՆԵՐԻ
Կը հրատարակուի Կ. Ն. Եր. օրեր

ԳՆԱԿԱՆՆԵՐ

Կարողութիւնը, եթէ հարկ հաւանքի, համառոտագրի և կտրուած միայն կը հրատարակուի իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձուիլ չհրատարակուած ձեռագիրները: Գանձուցուածներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Գանձուցման 1 միջակայքը 1 ամիս իսկապէս է: 1 քիւնտիկը 2 ամիս իսկապէս է: Les annonces, en français ou en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction: Rue Glandevès, 17.

ՅԱՆՎԱՐԻ ԳՆԱԿԱՆՆԵՐ

Մի քիչ ալ մեր շարքը. — Դամակ Պարսկաստան (Դամակ). — Կրետական խնդիրը. — Կրետ. — Թիւրքիական լուրեր. — Թիւրքիական ցաւատարմիքը. — Հայ պատանիի յուշատետքը. — Փոքրիկ սուրմանի. — Ներքին լուրեր. — Յայտատ. — Տրամադրութիւնն ու Ամերիկացիները. — Լորտ Սկոթլանդի ճանք. — Եւրոպայի Արեւելի գործեր. — Արտասահմանի լուրեր. — Եւրոպայի լուրեր:

ՄԻ ԴԻՉ ԱՆ ՄԵՐ ԵՈՒՐԶԸ

Հեռու, մեր ազգային հայրենիքի մէջ, կատարուած թիւրքական վայրագութիւնները և հայ ազգութեան դէմ եղած հալածանքներն ու վտանգները կը յուշեն մեզ արքայապետի զայրոյթով և այդ նկատմամբ կը խօսենք, կը գրենք և կը շարժինք: Անշուշտ ամեն Հայի համար վսեմ պարտաւորութիւն մ'է այդ գովելի դպացում որը պէտք է շարունակել վառ պահել և բողոքական հայ գաղութներին մէջ:

Բայց երբ կը յուշեն մեզ ինչ որ կը կատարուի հեռու, ինչ որ չենք տեսներ այլ կը լսենք, այդ չկրնար պատահաւոր լինել որ մեզ չյուշեն ինչ որ կը կատարուի մեր շուրջ, ինչ որ մեր սեփական աչքերով կը տեսնենք և ոչ թէ սերբերէ կը լսենք կամ կ'իմանանք:

Իրաւ և որ Եւրոպայի մէջ հայութեան դէմ համակողման բարբարոսութիւնները պէտք է բաներ չկան և չեն կրնար լինել. հիմա Թուրքիոյ Մի. Նաս սարկաւազի սղերգութեան ալ նիւթ չկայ Ռումանիայի մէջ. բայց Եւրոպայական Հայերի ցեղեցան և դերէթէ անկապ կացութիւնը, հոգեւոր հովուութիւններին վրայ բարձր հըս. կողմութեան մը բացակայութիւնը և ազգային մարմիններին անկերպարան և անորոշ կացութիւնը միթէ՞ վտանգաւոր վիճակ մը չեն ներկայացուներ Եւրոպայի մէջ ցեղեցան եղած և շատ տեղեր փոքրիկ խումբեր միայն ներհայացունող հայ ժողովրդին համար:

Որչա՞ք խորհելու նիւթեր և աշակցութեան կարօտ ձեռնարկներ ալ կան այս կողմերի հայութեան համար: Ամենայն Հայաց զհասարակ կաթոն. զիկուր, թէ և մեզնէ շատ հեռու էլ միաձի մէջ նստած, իր հեռաւնակ հօտի այս անկերպարան վիճակն ալ

նկատի առնելով, Գեր. Սարահեան Յովսէփ Սրբազանը ինչպէս Ամերիկայի զրկած էր այնտեղի հայ գաղութականութիւնը առաջնորդական թիւի վերաբերելով մի օրինաւոր վիճակ կազմակերպելու համար, նոյնպէս ալ Գեր. Իւթիւհեան Գեորգ Սրբազանը Եւրոպայի զրկած էր այս կողմի հայ ժողովուրդը. ներքին այցելելով անոնց հոգեւոր պատրաստութիւնը և Եւրոպայի Հայերի առաջնորդութեան կանոնաւոր վիճակ մը կազմակերպելու համար:

Եւրոպայի այսօր Ամենայն Հայոց կաթոնիկոսի զրկած այդ բարձր պաշտօնականները շուրջը բոլորուելով և մեր իրիկներու պէտքեր յայտնելով, իւրաքանչիւր իր կարողութեան սահմանին մէջ աշխատել անոնց գիտարկին պաշտօնի արդիւնաւորութեան համար: Պէտք է ուրեմն այժմէն քննութեան առարկայ դարձնենք թէ ինչ պէտքեր կան Եւրոպայի հայ գաղութներին հայութեան պահպանման համար և շնորհիւ չխնայել մեր մէջ օրինաւորապէս ազգային մարմիններին կազմակերպութեան համար:

Վհասարակ կաթոնիկոսն արգէն յատուկ այդ նպատակով պաշտօնակցներ զրկած է մեզ մօտ. մեզ կը թափառեցնուի անկէ: Իսկ եթէ մենք, հայ գաղութներ, մեր անաւարտութիւններ անտես առնենք մեր ազգութեան դէմ մեր շուրջ գտնուած վտանգը և բաւականա՞նք լոկ հեռաւոր տեղերն իբր թէ աչքի առնել և նենալով, ապագայ հայութեան կողմէն կարժանանաք այն յանդիմանութեան որ Թաղեւրապատահին իրաւորողաց երբ ու հեռագրաւոր երկինքի աստղերը դիտելով քաղած ժամանակ փոսին մէջ ինկան:

«Հեռու երկինքի աստղերը գիտելու ելքը է, բայց ձեր ոտքի առջի փոքր չէք տեսնել»:

Մ. Փ.

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՈՎԱՍՏԱՆԵՆ

Դամբէ՛ք, 8/20 հոկտ. 98
«Բար քոն վեր քարավանից» հայրենական առածը այսօր իւր իսկ և ընդհանուր առմամբ դժբաղդուում է մեզ վրայ: Չկայ մեկը, որ գաւառութեան բաժակ քամած լինի այնչափ որչափ մենք:

Դեռ բազմալուծեցա՞մ տեսնելու մեր անբազմ ընկերին (Փանոսին) որ երբ օրից ի վեր այստեղ է հասել ապա. հովաւար, թէ և բոլորովին մաշուած և կմախք դարձած մարմնով, դժբաղդութիւն ունեցանք իմանալու Պրն. Գարեգին Բաղէշեանի յանկարծակի ձերբակալումը և բանտարկութիւնը: Կարծես թէ այս խեղճ երեսասարգին վիճակուած է եղել միշտ ներկայ լինել մատնութեան փայտափայտին վրայ և միշտ այստեղ ու մրկել նորա լափող բոցերից:

Գարեգին Բաղէշեանի բանտում, ամեն նախնաւ ստորերկրայ մի զինանոցում, թաքնու խալիթի մէջ գրուած (թաքնագրերի մէջ կանցունեն և երկաթէ շիւ մը վրային անցունելով կը կղպեն ու կողերից փնջերով կամրայնուեն), պահպանութեան և բանտապահներին անազանաց և ծաղրին նշանակ դարձած, հեծում է ամենազաւեթ վիճակի մէջ:

Կառավարութիւնն ինքն իսկ իմա նում է նորա բացարձակ անկողութիւնը, բայց կաշառք ստանալու ազնկալութիւնը թող քաւալի իրեն արձակել շուտով: Ոչ մի գաղտնաւորութիւն, ոչ մի բացօթեղ, ոչ մի յանցանքի մէջ չի դաւնուած, ոչ էլ մի թղթի կտոր են գտել նորա մօտ. վերջապէս ոչ մի փաստ չունի կառավարութիւնը նորան բանտարկելու և ոչ էլ կարող է մի անուն ալ նորա ձերբակալման. բայց այսու ամենայն պահում է, որ լոկ հեռու Միւրդա Օհանէս Օրբէիան անուն մի մատնից այնպէս է իմացել որ նա յեղափոխական է եղել և իւրեք թէ թիֆլիսում էլ ձերբակալուած է եղել. այդ իսկ պատճառով առաջին դիմումները ապարդիւն են եղել ցարգ. փող են ուղարկ, փող... 850 թուման են պահանջում (1250 ֆրանք)...

ԳԱՐԳԵՒԻ

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մարսէյի Réveil Social լրագրին մէջ «Կրէտական խնդիրը» վերնագրին տակ և Գեորգ Սարահեան ստորագրութեամբ մի յօդուած կը կարդանք որմէ կը քաղենք հետեւեալ մասերը:

Ազգերին իրենց կառավարիչները բռնապետական լուծէն ազատուելու և անկախ լինելու իտեալը Արեւելի մէջ հաստատուած Փրանսական վարժարան:

Ներքին միջոցով և Փրանսացի մեծ հեղինակները ցեղեցանութեամբ պատանեկան հասակէն միաբերի մէջ ապաւորուած գաղափարների արդիւնքն եղած է: Մեր գարի սկիզբները (1829) Յունաստանի ազատագրութիւնն ու անկախութիւնը Փրանսայի կը վերադարձնէ և այսօր ալ Կրէտէին Յունաստանի հետ կցորդուի և Սորկիոս իշխանին յիշատի բարձր պատուիրակ նշանակելով Փրանսա-ուսական դաշնակցութեան պատուին եղած է:

Երաւունքով, Կրէտէն Յունաստանին կիցայ որովհետեւ Կրէտէ կղզին էական տարրը յայն է, լեզուն յայն է, ազգը յայն է. կրօնը օրթոդոքս յայն է և մանաւանդ Կրէտացիները Յունաստանի հետ միանալու համակիր են: Կրէտէի մահմետական անգամ յունական ծաղումէ է և աւելի կը փափաքի Յունաստանի հետ միացման քան թէ կեղծ ինքնավարութեան մը:

Կրէտացիների ազատագրութեան գաղափարը ոչ անօթութեան, թշուառութեան, ոչ կառավարական ձեռք, ոչ հարկաւորութիւնների, ոչ կառավարիչների խարդաւանքների կայրի արդիւնքն է, այլ մի բարձր արդարութեան գաղափարն է որ կառաւորող Կրէտէին Յունաստանի հետ միացման և Կրէտացի իր աստուածաբան կղզիին համար Յունաստանի թաղաւորութեան տիրապետութիւնը կը նախադասէ քան թէ մի ծովային տէրութեան հովանաւորութիւնը և հաշուետակ առնուած ինքնավարութեան ձեռք որ շահագրգռուող տէրութիւններին մէջ խարդաւանքների աւելի պիտի գաւառայ:

Կրէտացի միշտ այդ ձգտումն ունեցած է դէպի Յունաստան և ամենքին յայտնի է որ Կրէտացիները կարգական ինքնակոչ ներքաշակութեան շնորհած բոլոր արատներին ներքով մէ տեղ միշտ մերժեց իր կառավարութեան ձեռն համար ներկայացուած ծրագրերը և կառավարիչները: Արաբորդի Սորկիոս իշխանին պաշտօնի կոչուելը միայն հարկից բոլոր գիտարկութիւնները և կրէտացի ապստամբներ իրենց զենքեր միջազգային քաղաքական դիմադրութեան յանձնարար իրենց զաւակների ձեռքով որ կը նշանակէ թէ իրենց զաւակներ և իրենց թոռներ պիտի հսկեն Կրէտէի Յունաստանի հետ միացման գործին:

Սորկիոս քաջ իշխանը որի ժողովրդականութիւնը ամբողջ աշխարհին ծանօթ է, Կրէտէի բարձր պատուիրակի պաշտօնն ստանձնելով Կրէտացիների մէջ դարձ ի վեր յայտնած իրիկներին կենթարկէ և կը նուիրէ զինք և այդ կերպով վերջ մը կուտայ աշխու Կրէտացիների գաղափարներին և Եւրոպան կախէ մը կապտուէ, իր այդ գործ մարդասիրական է. ոչ մէկ փառասիրութիւն չառաջնորդեր իրեն: Իրեն առաջնորդող շահն է Կրէտացիների պառակտումներին, յեղաշ

փոխութեան և կոտորածներին մի սանձ
գնել և արգարութեան, հաւասարու-
թեան, բարութեան, մարդասիրութեան
իր բարձր գաղափարներով որոնք զինք
նշանաւոր կը հանդիսացուէին և իր նախ
նիքներէ փառանգական յատկութիւնները
կը կազմեն, յաջորդել իրենց անհատե-
լի մարտնչական սուլթանի ձեռքէն և
այդ կերպով Միտոս կղզին փրկելու, չե-
նորհելով սէր, համաձայնութիւն և բա-
րեկեցութիւն այն ազնիւ սիրտերի որոնք
իրենք արեւն թափեցին կրկնէին Յունաս-
տանի հետ միացման գաղափարին համար:

ԿՐԵՅԵ

Պէրնէն (Սիւր) կը հազարաւոր թե
Սիւրի հանրապետութեան նախկին
նախագահ Գ. Նիւմա Գրոզ որին առա-
ջագահ էր Կրեանի բարձր պատ-
ուիրակ Եւրկիոս իշխանի օգնականու-
թեան պաշտօնը, Աթէնքէն իրեն և
կամ պատասխանադիրը քննութեան
առնելէ յետոյ, վերջնականապէս մեր-
ժեր է իրեն եղած առաջարկը:

— Եւրկիոս իշխանը Անգլիայի Վիք-
թորիա թագուհիին ինքնադիր մի նա-
մակ ընդունեց որով Նորին Վիկտորի-
աութիւնը շնորհապէս կը շնորհաւորե-
իրեն և յաջորդութիւններ կը մղէին
իր Նոր պաշտօնի համար:

— Քաննաքէն կը հեռագրեն գեկտ.
19ին թէ Ֆրանսացի, անգլիացի և ի-
տալացի ծովագետները գեկտ. 19ին ա.
աւետ ճանաչայ ելած են Եւրկիոս իշ-
խանին գիմաւորել երթալու համար:
Ռուսական ծովագետն ալ ճայն երեկո.
յին կը մեկնի:

— Եւրկիոս իշխանը գեկտ. 19ին
ճանաչայ ելած է Կրեան երթալու հա-
մար:

Յալանիկի յունական ընդհանուր
հիւպատոս Գ. Բաբաշիա Մանթօքու-
ն և ծովային երկու սպայներ կուղեկցին
Եւրկիոս իշխանին, գիւնապետական
մի պատուիրակութիւն կազմելով Յու-
նաստանի արտաքին գործերի նախա-
րարութեան հրամանին տակ:

Յունաստանի ընդհանուր կղզեցիներին
մէջ գոհարանական մաղթանքներ և
զան Կրեանի ազատութեան և իշխա-
նին ճանաչայ ինկուռն առթով:

Մի հեռագիր կըսէ թէ վերջին ըս-
պէին մի զորոյ կար տարածուած թե
իշխանը մի քանի օր կը յետաձգէ իր
ճանորդութիւն, բայց այդ զորոյ չե-
հաստատուած գեւ:

ԹԻԻՐԵԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ.պօլսէն կը հազարաւոր գեկտ. 19ին.
«Վերջին առաւ թիւը քանակապատե-
մին մէջ մեծած ուսու գործերի յիշա-
տակին համար Սան Ստէֆանոյ մօտիկ
կալաթարիա գիւղին մէջ շինուած և
կեղեցիկ օժուր կատարուեցաւ այս
առաւոտ Նիքոլա մեծ գուքի ներկա.
յութեամբ որ այն փամանակ Սան.
Ստէֆանո մօտած ուսական գործա-
նակի ընդհանուր հրամանատարն էր:
Օժման հանդէսին ներկայ էին նաեւ
ուսական գեական Գ. Ղինոյիէվ գեա.
պանառան պաշտօնակցներով մեկտեղ:

Յունաստանի, Յերպիւր, Գարաաղի
գեականները և Պուլկարի գիւնա-
պետական գործակալաւոր Մարտինի
7 անգամներով մէկտեղ, Նիքոլա մեծ
գուքը մասնաւոր շոգեկաւքով գնաց
Սան Ստէֆանո ուրկէ ալ պալատական
կառքերով գնաց մինչև Կալաթարիա:

Նիքոլա մեծ գուքի անձնական ծա-
ռայութեան յատկացած թիւը սպա-
նեղէն զատ, սուլթանի կողմէն օհէ
ներկայացուցիչ չկար այդ հանդէսի
մէջ: Կրեանական արարողութեան յե-
տոյ, պարտեղին մէջ մի ճակերոյթ
տրուեցաւ: Նիքոլա մեծ գուքը խը-
մեց ցարի կենացը, գեական Զինո-
վիէն ալ մեծ գուքի կենացը: Պուլ-
կարները մի մեծ բազմութիւն եկած
ներկայ կը գտնուէր: Բայց ոչ մի մի-
ջադէպ չպատահեցաւ:

1877-78ի պատերազմի միջոցին մե-
ծած ուսու գործերի յիշատակին նուիր-
ուած այդ յուշակերպի շինութիւնը
սկսուած էր 1883ին, ուսական գեա.
պանառան զինուորական կցորդ Բէշ-
քով գեղապետի հսկողութեան տակ:
Ենթադր կը բաղկանայ մէկ գետնազա-
րանէ ուր ամփոփուած են գործերի
ոսկորները, մէկ եկեղեցի, եկեղեցիին
վրայ մէկ մատուռ, որոնց ամենքն վրայ
ալ բարձրացած է մի գետնակառու
և մի նետ՝ ծայրը պղնձե անագին մի
երկրագունդ անցուած, որի մէջէն
գուքս բարձրացած է մի քանի մեթր
բարձրութեամբ մի խաչ:

Ենթադր շինուած է վեց ելքեր չափ
տարածութիւն ունեցող մի գետնի
կեղծոնը որ շրջապատուած է չորս
անկիւնները մէկ մեկ ժայռաւոր աշ-
տարակ ունեցող պատով մը:

— Նիքոլա մեծ գուքը վաղը (եշ.)
կը մեկնի Կ.պօլսէն, Թուրքիա վերա-
գաւառալու համար:

ԹԻԻՐԵԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ.պօլսէն գեկտ. 17ին հեռագրած
են Աթանա Նասիօնալին հետեւալը:

«Իրազեկ տեղէ կը հաւաստեն թե
օսմանեան զրահաւորները վերանորո-
գելով կարգադրելու գործը յանձնը-
ւեր է Ճենովաի Անալտո գործարա-
նին Պայմանագրերը կնքուելու է գաղա-
նի պահանջով պատերազմական նա-
խարարեն որ հիմա ամեն լանք կընէ
զայն օնջոյցունելու համար:

«Խառնական Անալտո տան արուած
նախապատուութիւնը սատակի գոգո-
հաթիւն պատճառներ է արմատական
գեականառան: Արմատական շատ մը
գործառնուններ աւելի շահաւոր առա-
ջարկներ ըրած են թիւը իրաւի նա-
ւատորմի նորոգութեան համար և ի-
րենց այնպէս կը թուէր որ վիլհէլմ
կայսրի թիւը իրաւ մանորութեան
յետոյ, իրենք պէտք էր տանէին յաղ-
թանակը իրենց արջակիցները վրայ:
Արմատական տունները շատ կը գրգռեն
ծովային նախարարին որ իր արգէն
տուած արշուանները յետ առնէ:»

ՀԱՅ ԳԱՏԱՆԻ ԸՈՒՇԱՑԵՐԸ

Յրանալական զինուորական գիրքերէ
քաղելով գրուած

(Նուէր Հայ պատանիներին)

Համագգետ մը կրկնով և քրացած
մը ունենալով մարդ զինուոր ըն-
կերք. զինուորը նա է որ զինուո-
րական հաշի տնի:
Ձրկանքի դրամալ, կարգապա-
նաթիւն և քաղաքապետութիւն. անա
յատկութիւններ որոնցմով կը կազ-
մուի զինուորը:
Հայրենիքի սէրը զինուորին տաք-
ցանող կրակն է. առանց տուր
նա շուտով կը սատի:

Ա. Հեռաւորութիւններ որոշել

Ժամանակէ մի վեր գործածութեան
մէջ եղող հրացանները, օրինակ մարթի-
թիւի հէնթի, փայտոյ, շաւա, պէրսանի
և այլն հրազեններն յաջող կերպով գոր-
ծածուելու գիւտաւոր պայմաններէն մին է
պարզ աշխարհաւորութիւնները չափե-
լու վարժութիւնը. հրացանաձիգը պէտք
է գիտնայ թէ զարեկիթ առարկան մօ-
տաւորապէս քանի՞ մէթր հեռու կը գտն-
ուի իրմէն, որպէսզի առաւ համեմատ
հրացանի փողին վրայ հաստատուած սկզ-
բաւորի գիրքը փոփոխէ և նշան առնէ:
Արեւմտեան հրաշաւաւոր է որ հրացանաձի-
գը շատ կրթութիւններ անէ, զանգոյշա-
րածութիւնները չափելու. քանի որ իւ-
րաքանչիւրի աշխի առաւորութիւնը քիչ
շատ կը տարբերի իրարմէ, լաւագոյն է
ուրեմի որ ամեն մէկը իր անձնական
փորձերով չափել սովոր և ատար միջոց-
ներն ալ պարզ են:

Վարժութիւն անել ուղղորդ պէտք է որ
առաջ հասկնայ իր քայլերին մէջրի հեռ-
ուեցած համեմատութիւնը, այսինքն
100 մէթր տեղը իր քանի՞ քայլով կանց-
նի. առաւ համար կը չափէ 10 կամ 100
մէթրի տարածութիւնը մը և իր սովորա-
կան քայլովը կը կարէ այդ միջոց, համար-
ով քայլերն, որով կրմանայ թէ իր 126
130 քայլը կը հասնասրի 100 մէթրի կամ
13 քայլը 10 մէթրի: Քանի մը անգամ
կրկնելով այդ փորձը, բաւական ճիշդ հա-
շիւ մը կրնայ ստանալ իր քայլերի վրայ,
որով անկէ ետք պէտք եղած ատեն իր
քայլերի համարեով գիւտութեամբ կը
չափէ տարածութիւնները քանի՞ մէթր
լինելու առանց գործիքի մը պէտք լինե-
լու. (հարթ գետնի մը համար է խօսքը
և ոչ թէ ելակով պատած գետնի մը):

Այնուհետեւ աշխի վարժութեան համար
պէտք է, 100 200-400 հայլը մէթր քայ-
լով չափուած հեռաւորութեանց վրայ
մարդիկ կեցուցնել զանազան գիւտերով,
ոմանք տեղերին անշարժ կանգնած, ո-
մանք շարժուել, ուրիշ մը ծնկան վրայ,
մի ուրիշը պտուկած: Չափել ուղղորդ իր
կեցած տեղէն ուշադրութեամբ կը գիտէ
և կը նշանակէ թէ տարբեր հեռաւորու-
թիւնները վրայ տարբեր գիւտերի մէջ
կեցած անձերն ինչպէս կը ներկայանան
իր աչքին և թէ միեւնոյն անձեր իրենց
գիրք փոխելով ստանալով հեռաւորով
իրենց կերպարանքին, շարժուելին, հա-
ղուտին վրայ ինչ փոփոխութիւններ
կը ստանան, որչափ կը նստման և կամ
իւնչաւ կը յատկան: Այս կրթութիւն
ները կարելի է ընել մինչև 600 մէթր
տարածութիւններ վրայ ալ:

Այսպիսի վարժութիւններ շատ անգամ
կրկնել պէտք է. յետոյ չհաճուած տա-
րածութիւններ վրայ ալ այն փորձեր
անելու է, աշխի վարժութիւնը ճշգրիտ
համար. մինչև որ կարելի լինի 100ին
գէթ 15 տարբերական սխալ մօտաւո-
րութեամբ չափել տարածութիւնները,
նոցա միւս ծայրը գտնուած մարդոց ար-
տաքին երևոյթնէ:

Գիւտութիւն և կամ մի գաղափար տա-
լու համար հրացանաձիգն, այստեղ կը
գնենք՝ հեռաւորութիւններ չափելու հա-
մար փորձաւորութեան տուած զննողական
արգիւնքը:

(Շարունակելի)

ՓՈՐՐԻԿ ՍՈՒՐԱՆԵՐԸ

Հաշիւ. Կ. Պ. — Արփիարեանի մա-
սիկ եղած վեճին համար Արմենիայի
էջերն ալ լեցունել աւելորդ կը հա-
մարինք. այդ խնդրի նկատմամբ դա-
նազան թերթերին մէջ արգէն գրուե-
ցան, նոյն խնդրի չափէն աւելի: Արփի-
արեան պահանջած է իրաւաստեամ
աօթիւմաների հրապարակութիւնը և
պատուի անտեսել մը առջև դառնուել:
Դաշնակցութիւնը Արփիարեանի այդ-
օրինակէր պահանջները գործադրու-
թիւնէն խուսափած է ցարգ: Ուրեմի
խնդրին այդտեղ ճանաչ. առանց կը մնայ
և, մեր կարծիքով, նշանակութիւն
զուրկ են լրագրական էջերին մէջ այս
ու այն անձերի բացած զբախ, ըստան
վեճերը և անձնական նախատինքները
որոնք խնդրը չեն պարզաբաներ:

Գալով շտաբիւլեանին (այսինքն՝
Հաշի Ամպոն), անոր ո՞ր առաւ.
ճանի յանգուզն ստախոս և ապուշի
պէս մեկը լինելը ցոյց տուած ենք տը-
գէն Արմենիայի 13րդ շրջանի 68 և 69
թիւերին մէջ արի առիւ ավիւրեան
մնալով չէ պատասխանած մեր հար-
ցումներին, թէ և կը լինէ որ ասդին
անգին կը շարունակէ գեա իր անա-
մօթ ստախոսութիւնները երբ իրմէ ա-
ւելի ապուշներ գտնէ անոնց վրայ տա-
գելու համար: Մենք այդպիսիներին
խօսք հետեցունելու պաշտօնը յանձն
չենք առնել:

Մի կարծեք թէ Դաշնակցութեան
այն վարիչներ որոնք ջանքիւնան
անձամբ տեսած և անոր հետ խօսակ-
ցած են, անոր ինչ լինելը չեն հաս-
կցած. այդպիսի անարգանք մը չենք
ուզեր վերագրել Դաշնակցութեան
բերօրին. բայց ոչխարամիտներին մէջ
չահագործել կուզեն անոր անունը որ
Գումգարուի ցոյցին և Հնչակի շնոր-
հով ժողովրդականութիւն մը ստացած
էր երբեմն, հանգամանքները բեր-
մունքով:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզի խաղաղական դաշնագրու-
թեան յանձնաժողովի ամերիկացի և
պանիացի անդամները իրենց գեա-
պանների միջոցով Ֆրանսական Հան-
րապետութեան նախագահին և կառա-
վարութեան ներկայացուցիչ իրենց
մասք բարոյներ ըսին և յատկապէս
շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց
եղած հիւրընկալութեան համար:
Սպանիացի պատուիրակներն անցած
ուրբաթ երեկոյ վերագաւառն Ստա-
րիա:

— Հրեայ հարուստ երեսփոխան և
գրագետ Գ. Րենաշ՝ Տրէյֆերի լոքն-
գրին պատահաւոր բանտին մէջ անձ-
նապան կողմ տեղակալ-գնդապետ
Հանրի յիշատակին գէմ վատահամ-
բաւի բան մը հրապարակած լինելով
լրագրի մը մէջ, այրի թիկնէ Հանրի

ուղեք Գառն Բաղնալ անոր Գեմ: Եւ որովհետեւ զնորագեաց իր կնոջ նեւ թական կարողութիւն մը թողուցած չէր, Libre Parole լրագիրն ասոր գաղափարն ծախքերն հողալու համար հանդանակութիւն մը բացաւ ուրիշ քանակը 8 օրի մէջ հասաւ 77,578 ֆրանք և 85 սանթիմ:

— Գարակաստանի Մուղաֆֆէր-էստին Շահի երկրորդ որդին դեկտ. 17ին փարիզ հասաւ: Պրէսէլէն (Պէլ-միզ), փարիզի պարսկական գեսայան նաղար Աղա Քրանսական կառավարութիւնէն յատկապէս իր արամադրութեան տակ գրուած շոգեկապով զնայ անոր գիմարել: Նոյնպէս գիմարելու համար երկաթուղիի կա-յարանք զնայած էին Քիթապէի խան և Բարիզի պարսկական դաղութիւն մի խումբ նշանաւոր անձնաւորութիւն, ներ:

ՅԱՇՈՅԱ

Պահիբէն կը հաղորդեն թէ Քրան-սայի Մարշան հրամանատարն ու իր խումբը ամսիս 11ին Յաշոտէն քաշ-ուած ելած են: Յրանսական զօրակիւն անգլիական եղիպական զօ-շակները պարզուեցին ամբողջով զայս ուր մտեր են եղիպական զօրքերը: Հրամանատար Մարշան ճանաչու ելեր է գէպի Սալապ գետակը:

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՄԱՆԻԱԿԱՆ ԻՐԱՐ ՄՈՑՆԱԼԸ

«Յրանսփութըր Չայթունի» լրա-գիրը Յրանսակա և Ամանիակ միջև մերձեցում մը լինելու գաղափարին համակիր կը ներկայանայ: Բայց կը յարե թէ Յրանսակները պէտք չէ բնաւ երևակայական յոյսեր տածեն Ամանիակ բանակի ընթացքին զրայ եթէ Յրանսակ և Անգլիայի միջև մի կեւ ծագի:

Այդ պարագային մէջ Ամանիակ խիստ չեղծութիւն պիտի պահէ և առաւանձն այս պիտի կրնայ ընել որ միւս տերութիւններին հետ մեկտեղ համաձայնութեամբ շանայ արգիլել որ Եւրոպայի մէջ և Եւրասիան գուրս հաւատարկութիւնը չխանգարուի: Յրանսակ չափազանց շատ ակարանա-լովը:

ԱՄԱՆԻԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԱԿԱՆ ԻՐԱՐ

Նիւ Եւրոքէն կը հաղորդեն թէ Մեր-րէթ զօրավարը դեկտ. 18ին Նիւ Եւրոք հասեր է Յիւլիպետն կղզիներէն: Լը-րաքի մը տեղեկաբերին հետ խօսակ-ցութեան միջոցին յայտարարեց թէ Յիւլիպետին մէջ բոլոր տերութիւնն, բնակչայացուցիչներն օրինաւոր կեր-պով կը վարուին: Մանրկայացիներին հետ, բացի Ամանիակներէն որոնք ամեն առիթ կը փնտռեն տհաճութիւն, ներ պատճառելու համար Ամանիակացի-ներին: Ամանիակները մինչև իսկ պէտք չեն տեսներ ծածկելու իրենց նախան-ձի զգացումները:

ԼՈՐՏ ՍԵՂՈՐՆԻ ՃՈՌԸ

Գաղթականութիւնների պետական ներքաշարտուղար Լորտ Սելպորն դեկտ. 19ին Քիտինկի մէջ մի շատ կա-րեւոր ճառ արտասանեց: Անգլիայի ար-տաքին քաղաքականութեան վերջին յայտնութիւնները վերադրեց նախա-րարական ժողովին մէջ տիրող համա-ձայնութեան:

Լորտ Սելպորնի ճարտարութեան ակնարկութիւն մ'անելէ յետոյ որ կըցած էր Միացեալ Նահանգներին հետ համաձայնութիւն մը գոյացու-նել, Լորտ Սելպորն յիշեցուց թէ այժմեան նախարարութեան և երկրին միջև եղող միութեան շնորհիւ է որ Անգլիա մի մեծ յայտնութիւն կըցաւ ունենալ Եղիպատի մէջ:

Լորտ Սելպորն ստատիկ յարձա-կում մ'անելէ յետոյ Լապուշերի ա-զատամտութեան վրայ, վերջացուց իր ճառ, մի նոր կոչում անելով միու-թեան և ուրախութիւն յայտնելով Անգլիացիներին Արեւմտեան Աֆրիկէի մէջ ունեցած բարգաւաճ վիճակին վրայ:

ՄԱՐՍԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՆԻԱԿԱՆ ԻՐԱՐ

Անգլիացիները Նիւ Զուա կի մէջ մի նոր արտածութիւն ստացան գետին հիւսիսակողմը: Անգլիական գեսայանը ազդու կերպով ձուկ լի եամէնին բո-զոքեց Յրանսակների արտածութեան Շանիպիի մէջ ունեցող արտած ունեւն գէմ: Գեսայանը յայտարարեց թէ անկարելի է որ անգլիական կա-ւածներ մի ուրիշ ազդի հիւսիսատար իրաւասութեան տակ մտնեն: Իսկ Յը-րանսակների պահանջած արտածու-թեան ընդարձակութեամբ իրենց իրա-ւասութեան սահմանին մէջ կը թանկն շատ մը հողեր և տուններ որոնց տէ-րերը Անգլիացի են:

Ձուկ լի եամէնը (արտաքին գոր-ծերի նախարար) իմացուց անգլիա-կան գեսայանին թէ երկար պիտի ոչ մէկ նշանաւոր նոր արտածութիւն պի-տի արուի այսահետեւ մինչև որ արգէն արուած արտածութիւններով երկա-թուղիներն սկսի բանիլ և շահ ցոյց տալ:

— Բէքինէն կը հաղորդեն դեկտ. 16ին թէ ձուկ լի եամէնը խոչընդ-Քրանսական գեսայանն որ իրեն մի-նոր պայմանաւոր ալ արտի որ աշ-խատի Սի. Չուանի ապստամբներին բանտարկած Քրանսայի միսիոնարը ազատելու: Երկար քաղաքացի-ն իրաւ միջոցներ ձեռք առնելին, հա-ւանքէն կը սպաննեն իրենց ձեռք-դերի ինկած միսիոնարը և թէ անոր ազատութիւնը յայ-զցանելու միակ միջոցն է ապստամբների գլխաւորին հետ բանակցութեան մտնելը: Յրան-սական գեսայանը համաձայնեցաւ չի-նական կառավարութեան խնդրերին:

ՄԱՐՍԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՆԻԱԿԱՆ ԻՐԱՐ

Յոֆիակէն կը հաղորդեն թէ Սրե-ւիան երկաթուղիների պայմանագ-

րին գէմ բողոքի մի ցոյց անելու հա-մար գեկտ. 6/18ին մի մեծ միթինկ-եղեր է որին ներկայ կը գտնուէին 2000ի չափ մարդիկ: Միթինկը ա-ռանց միջադէպի անցեր է: Բայց մի-թինկէն յետոյ, ամբողջ փորձեր է հաւաքուիլ կլմասկան նախարարու-թեան պալատին առջև ուր պոռաքե-րն կործանի կառավարութիւնը, կեց-ցէ՝ իշխանը Այգաեղ ցուցարարներին և ոստիկանութեան միջև ընդհարում-ներ եղեր են: Երկու կողմէն ալ վերա-ւորուողներ կան: Երեկոյին համադր-աութիւնը տրեք է:

— Պահիբէն եկած մի հեռագրի Նայելով, Լորտ Քիլինքեր երէկ Զոնկու-հասած կը լինի ուր աչքէ պիտի տն-ցունէ ամբողջութիւնները: Դեկտ. 28ին վառի Հալֆա հասնելով, Լորտ Քրո-մէրին հետ հան պիտի գտնուի:

— Լոնտոնէն կիմացունեն որ հա-րուստ Հրեայներն Պարոն Յէրաի-նանտ արքայի մեռել է դեկտ. 17ին: Միւս էր փարիզ 1839ին: անգլիա-կան խորհրդարանի անգամ եղած էր 1885էն ի վեր և միութեանական ազա-տականների կուսակցութեան կըջատ-կանէր:

— Հնդկաստանէն կիմացունեն որ անգլիական կառավարութեան գէմ-ապստամբած մահմեդականներին պա-րագլուխ եղող Խեյնթ մահմեդականը Յադիբը որ յայտնուէր էր իրեն բաւա-կան կուսակցիցներ գտնելով ընդարձա-կել իր արշաւանքներ, վերջին կախ-նակին մէջ յազմուած լինելով շատ նեղէ ինկած է:

— Վաշինկթոնի կառավարութիւնն որոշեր է Հաւանայի նաւահանգստին մէջ խրած «Մէյն» շոգեկալը Դուրին երեսը հանել առաւ: Վաշինկթոն գը-նուող օտար գեսայաններէն ոմանք կի-սապաշտանապէս փութացուցեր էին սմերիկեան կառավարութեան այդ ս-րոշում տալու: Որպէսզի կորելի լինի հաստատել թէ «Մէյն» աղետին բուն պատճառը ինչ եղած է և թէ սպանիական կառավարութիւնը մատ-ուէր այդ գործի մէջ:

— Բէթէրպոլերի մեարապոլիտը Գեր. Պալատիոս վախճանը է դեկտ. 17ին:

— Նիւ Եւրոքէն կը հաղորդեն Լոն-տոնի «Մորնինկ Բոսթին» «Պողպա-տէ ձուլում» մի նոր թնդանութի փոր-ձը բրին Սանտուքի մէջ: մէկ քառա-կուսի բութակալի վրայ անգլիական 37,000 լիպրաի ահագին ճնշումին գի-մացաւ փորձին ներկայ գտնուող ըս-պայները կը հաստատեն թէ այս նոր տեսակ թնդանութի հիմակուան թն-դանութեան շինութեան գործը բոլո-ր վին տակնիվրայ պիտի դարձունէ: ա՛լ նշանակութիւն մը չեն ունենար ասոնք:

— Եգիպտոսի անգլիական զօրքե-րին ընդհանուր հրամանատար նշա-նակուած է զօրավար Թալպօ, Սըր Յրանսիո կրէնֆիլդ տեղ:

— Բէթէրպոլերէն հեռագրած են «Տէլի Թէլէկրաֆի» հետեւալը: «Յիւլիանտի» մեծ զբոսութեան բնա-կիւններն ապստամբեցան առաւան-

իշխանութիւններին գէմ: Երկարատար-Յիւլիանտիացիներին զինուորագրու-թեանը կը դիմագրեն: Յարը իր ներ-կայութեան կանչեց Յիւլիանտի կա-ռավարիչը և պատերազմական նախա-րարը:

— Սերպիայի Սլոբոզինան որոշեց Օպրէնովիչի գերդաստանի վերահա-տատման 40րդ տարեկարձը հանգի-սաւոր կերպով առնել դեկտ. 13/25ին և այդ կերպով յայտնել իր յարգանք Յիւլիանտի, Նոր Սերպիայի հիմնա-դրին համար, որի իշխանութեան ժա-մանակէն կը սկսին Սերպիայի գլխաւոր կարգականները:

Երկարատար նախարարն այս օրեր Սլոբոզինային չորս օրինադրած պիտի ներկայացունէ, մագալիւ պաշտօնէ-նութեան և երկրապետի վարչութեան վերակազմութեան վերաբերեալ: Ըս-քուրչինան այդ օրինադրածներ քննելու և վաւերացունելու համար, հաւան-րէն իր նիստեր պիտի երկարաձգէ մինչև յունուար 11:

— Դեկտ. 6/18ին Ռուսիայի Նիքոլա-Բ ցարի անունի տօնախմբութիւնը կառարուեցաւ ամբողջ Ռուսիայի մէջ: Նոյն օր Պուրքէի, Սոֆիայի և Չե-թինէի մէջ ալ գոհարանաւոր մագ-թանքներ եղան որոնց երկայ գը-նուեցան այգաեղի վեհապետներին կայացուցիչները:

Աւստրիայի Յոզէֆ կայսրը վրէնտի առաւական գեսայան Գաբիէ-կոմսին այցելութիւն տուաւ և անամբ հաղորդեց Նիքոլա ցարին համար իր շնորհաւորութիւններն ու բարեմաղ-թութիւններն:

Կայսրի առաւական եկեղեցիին մէջ ալ յատկապէս գոհարանական մագ-թանք կատարուեցաւ: Նիքոլա Նիքո-լայի մեծ գուքը իր մասնաւոր զինուորական տան սպայներով մեկտեղ ներկայ կը գտնուէր ինչպէս նաեւ գես-պան Չինովիէզ և առաւանական գեսպա-նատան բոլոր պաշտօնաւարները: Յրանսական գեսպանատան գործա-կատարն ու բոլոր պաշտօնաւարները, Յրանսակի նախկին նախարարապետ Տ. Լէոն Պուրժուտ որ այժմ Կ. պոլի-կայ կը գտնուի և բոլոր գեսպանները ներ-կայ կը գտնուէին այդ կրօնական ա-րարողութեան ուր սուլթանին կողմէն ալ գնացած էր արտաքին գործերի նախարար Թէվֆիկ փաշան:

ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ 14ԻՐ ԵՐԶԱՆԻՆ

Ս. յուսահեա Արմենիայի 14րդ շրջա-նի սկզբէն (1898 օգոստոս) բաժնոր-գագրութիւն չենք կրնար ընդունիլ: Ինչպէս ծանուցուած է թերթին ճակատը գրուած «Բաժնորգագրու-թիւն» բաժնին մէջ, ամսական բաժ-նորդ կարելի է գրուիլ այսուհետեւ Արմենիային, 1898 դեկտեմբեր ամսէն և կամ ունէ ամսի սկզբէն, ամիսը 2/6 ֆրանք հաշուելու և 1899 մայիս ամ-սէն անդին չանցնելու պայմանով:

«Արմենիայի Օժանգակ» եղողներին, վերագրեալ պայմանի համաձայն իրենց համար ստացած թերթէն զատ, ի-

ընդհանուր օրինակ համար քանի
թիվը որ ուզեն, կը զրկուի ամսա.
կան մէկ ֆրանկ միայն բաժնորդագիրն
վճարուելով: (Արմենիայի Օժանդակ.
կառնական կանոնադրութիւնը արհեստ
զրկուի ցանկացողն էն:)

Արմենիայի առաջին 15րդ շրջա.
նին համար բաժնորդագրութիւն այժ.
մէն չընդունուի. այլ ինչպէս մեր առ.
վորութիւնն է, այն ատեն միայն բաժ.
նորդագրութիւն կընդունուի յաջորդ.
շրջանի համար, երբ Արմենիայի մէջ
կը հրատարակուի թէ այդ նոր շրջանի
բաժնորդագրութիւնը բացուած է:

Ուէ շրջանի մէջ եղած բաժնորդա.
գրութեան հաշիւը իրեն յորդող շրջ.
նանի հաշիւին հետ չխառնուի:

Ա. Արմենիայի գեղեցիկներ և յուն.
ուսուր ամբաններուն մէջ բաժնորդա.
գրութեան մէկ մէկ օրինակ Պի.
տանի Գիտելիքներ ՉՐԻ կը շրկեն:

Բ. Արմենիայի նոր բաժնորդագ.
րութիւններն ուղղին պատրաստ եմ
զրկել «Խնդրանշանի» անգլիներէն
ընդունի գիրքէն մէկ օրինակ 1 տուար
և 25 ֆենիկ (6 ֆր. և 25 անթմ.)
իսկ մէկէ աւելին՝ 1 տուար և 65 անթմ.
թով (8 ֆր. և 25 անթմ.), պայմանով
որ Արմենիայի մինչև ներկայ 14րդ.
շրջանի վերջը իրենց բաժնորդագիրն
վճարած լինելու ստացագիրը և կամ
Արմենիայի տնօրէնութեան կողմէն
նշան հաստատող երկտող մը զրկեն
ինչ:

ՊԵՏՐՈՍ ԹՈՐՈՍՆԱՆ

ՄԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

Լոյս տեսաւ

ՐԱՅՅԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼԻ

պատմական վէպը

Ա. Բ. Գ. Գիրք

Հեղինակի վերջին պատկերով

Գինն է 7 շիլինգ

Իսկ «Դաւիթ-Բէկ» հատոր Ա, Բ և
Գ վերջաւանով և «Կայծեր» հատոր
Բ. լիակատար, լոյս պիտի տեսնեն
ներկայ տարուայ ընթացքում, որոնց
բաժնորդագրութիւնը շարունակ.
ւում է. երկու գրքի միասին բաժա.
նորդագիրն է՝ 10 շիլինգ. իսկ լոյս
տեսնելուց յետոյ կարծես 14 շիլինգ:

Ցանկացողները թէ՛ Սաւոնէի և
Թէ՛ Րաֆֆիի միւս երկերի համար,
կարող են դիմել այս հասցէին

Mme Raffi

270, Uxbridge Road.

Shepherd's Bush,

London W.

Ինչպէս ամեն լրագրողներ, Արմենիան
ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա.
կելու համար. անոնք որ պէտք կունեն.
ան Արմենիայի միջոցով մէկի գիտում ա.
նէ կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ
ենք ընդունել իրենց ծանուցումներ, ըստ
լրագրական սովորութեան: Ծանուցում.
ները գրենքը նշանակուած են Արմենիայի
հակառակ, տառն լրայ հաշուելով. 1 եր.
կաթագրի (գլխագիր) համար 2 անգիւ.
և 1 բոլորգրի համար 1 անգիւ: 3 ան.
գամ գրուելով ծանուցումի գինն լրայ
9/6 և 10 անգիւ կը լինի. 10 և աւելի ան.

գումեր գրուելով ծանուցումի գինն վը.
րայ 0/0 և 30 անգիւ: Սակարկութիւն չըն.
դունուի:

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐԳՆԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ
թախու կը գտնուին հետեւեալ գիր.
քերը որոնց առջեւ նշանակուած գի.
րքին մէջ հաշուուած է նաև զրկե.
լու ֆոտոթի ծախքը:

Ծրարները առաջադրուած
(recommandé-registré) ստանալ ու.
զողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա.
րի (մինչև 2 քիլո) համար 25 անթմ.
առաջադրութեան ծախքը վճարեն:
ԻՆՏԵՆՍԻՏԻՆ ԵՎ ԳԼԵՆԵՆ ԼԵՂՈՒԻ

Թորինգ

ՊԵՏՐՈՍ Բ. ԹՈՐՈՍՆԱՆ

Այս գիրքը պատրաստուած է յառ.
կապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահան.
գաց մէջ գտնուող Հայերուն Ամերիկ.
եան Անգլիներէն լեզուն ամենադիւրին
ոճով սովորեցնելու համար: Ինքնու.
նուցիւ յօրինուած է գերմանական
և ամերիկեան մանկավարժական սկզբ.
բունքներուն վրայ հիմնուելով, և
յարմարեցուած է մարդակազմութեան
ու խմբակային փիլիսոփայութեան նո.
րագրոյն պահանջներուն և Ամերիկայի
Հայոց խմբակային կարողութիւնն.
րուն ու տեղական պահանջներուն:
Առաջինն է իր տեսակին մէջ:

Կը բաղկանայ աւելի քան 350 և.
րաներէ և կը պարունակէ աւելի քան
3,000 ամենէն շատ գործածուած բա.
ռեր: Ամեն բառի առջև գրուած է
նշան բառի ամերիկեան մարտն ան.
գլիներէն հնչումը և ամերիկեան նշա.
նակութիւնը: Գիտական բառերու
առջև աւելցուած են քերականական,
պատմական, աշխարհագրական, աստ.
գաղափարական, չափաբերական և ըն.
կերարական զանազան ծանօթու.
թիւներ: Գինն է 40 ֆրանկ (2 տո.
լար) Մարսէյի մէջ: Մարսէյէն
գուրս զրկուելու համար 40 ֆր. և 80
անթմ.:

— HISTORY of the ARMENIANS
IN INDIA. From the earliest times
to the present day. By MESROB J.
SETH Armenian examiner to the U.
niversity of Calcutta and Member of
the Asiatic Society of Bengal. Calcut.
ta. 1895.

(Price: 5 francs at Marseilles or 5
fr & 50 centimes post free.)

(Մարսէյի մէջ 5 ֆրանկ է. Մար.
սէյէն գուրս զրկուելու համար 5 ֆը.
րանկ և 50 անթմ.):

— ԳԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ.
(Յատկապէս պատրաստուած Ամերի.
կայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղ.
թականներուն կհանքի, ժամանակի և
գրամի խնայողութիւն ընել աւելու
հարկ եղած գիւրութիւններն ընծա.
յելու համար:) Աշխատասիրեաց
Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր.
նիւ Երր. Էլիսա խալու և ընկ. 1897:
Ամերիկա զննող Հայերին և կամ
արդէն հն գտնուողներին համար շատ
կարեւոր գիրք է: Գինն է 1 ֆրանկ
և 25 անթմ.:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՈԼՏՈՅ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՆՆՈՒՄԻ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՂԱԶԱՐԻՐ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած է
ներկայացունէ ընտանեկան ախտա.
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թի.
անբարոյական մի հայր իւր ազգայն.
ուած վարքաբարքով որպէ՛ փշաք.
ների պատեանա գարձած է և վերջ
վերջոյ ինք ալ իւր արդու ձեռք
առնալու և անհետացած է աշ.
խարհէ: Գինն է ֆրանկ, (75 անթմ.):

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱՊԱՆԻՒՆ Գ. ԳՐԱՐԻՆԻՍԻՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Գ. ԳՐԱՐԻՆԻՍԻՆ

ԳՐԱՎ ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փոքրեւորականի գրած հայեր.
նախընտանեկան տառնաւորներէ մի քանի
ամերիկեան և նախ տեսարանի մէջ իր.
րեւ. նմոյշներ զանազան քաղաքներէ
մէջ և զանազան ազգաւորութիւններէ
տակիւրերէն գրած տառնաւորներէն
որոնք ժամանակին հրատարակուած չի.
լինելով կորսուած են այժմ: Այն մի.
քանի տառնաւորներ գրեց իրեն նմոյ.
շովորութեամբ են այս տեսարանի մէջ,
քիւր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս ար.
պագրուած ազգային երգարաններէ
մէջ՝ որոց վերաբերի ապագրութիւն:
վաղուց արդէն արգիւտուած է, և Ան.
և Արմենիայի արգիւտներէն մէջ: Նմոյշներ
մէջ վերջին տեղեկութիւններ տը.
ւած են նաեւ թէ այդ տառնաւորն.
ինչ ապաւորութիւններ տակ ներշն.
չուելով գրուած են: Գինն (10 անթմ.)
15 անթմ.:

Արտուր Հայաստանի կամ Զե.
ղեկագիր Բալուայ, Դաւրբերդու,
Զարանճաղի, Զապաղուրի և Եր.
զնկայու: Թաւելուած ըստ խնդրա.
նաց ազգասիրաց (խիշակ գաւառ):
Աշխատասիրեաց Պոլոս Ծ. Վ. Նա.
թաւելուած: 2 ֆրանկ:

ՄԻ ԳՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ
(ԶԱՐԱՐԻՍ ՍՈՌՈՒՄԵՆՈՎ)

ՅԻՄԵՆԵՐԷՆԷ ԹԱՐԴԱՆԵՑ

ՄԻՐՏԻՆ ԳՐԱՐԻՆԻՍԻՆ

1894

Պուկարիա անկախութեան հե.
րաներէ մէկին, Զաքարիա Սթոյա.
նովի, որ իր ընդունակութեան շնոր.
հով յաջողեցաւ մի լեւոնաբանի գիւ.
ղացի հովուի պարզ վիճակէն հեռ.
հեռէ արհեստաւոր, վարժապետ, յե.
զարիտական դործիչ, խմբագրապետ
և վերջապէս ազատ Պուկարիաի Աղ.
գային ժողովի նախագահ դառնալ,
խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրու.
թիւնն է, ուր աշխարհութեան արժանի
տեղեկութիւններ կան նաև Պուկա.
րիան Թիւրքի լուծէն ազատելու աշ.

խառող պուկար հայրենասէր յեղա.
փոխակաների գործունէութեան մա.
սին: Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղի.
նակին, Բրոքէնէօր Լուի Լըթէի, և
թարգմանչին միջեւ եղած թղթակ.
ցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգ.
մանութեանն աւանդ:

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ
իր յառաջաբանի վերջ թէ «Զար.
մանք պիտի պատճառէ ինչ և թէ ըն.
թերցողներին հետաքրքրութիւնը
չարժի պետական մարդ գարձած մի
գիւղացի այս վաւերական պատմու.
թեան վրայ»:

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ
1 ֆրանկ և 40 անթմ.:

Տարածելու համար մեծ քանակու.
թեամբ առնողներին 25 % զեղ կը
լինի:

(Պարսկաստանի Հայերին համար
1 ֆրանկ է:)

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894)

ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւ.
րութեան գարագարձին տալով 1894
թուականին հրատարակուած այս միա.
ձալ գիրքով և լուսատիպ (phototypi.
que) շքեղ պատկերի մեծութիւնն է
50×35 հարիւրորդամէթր և ապաւած
է 70×45 հարիւրորդամէթր քառա.
նի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով:
Մէջտեղը գրուած է հայ լրագրու.
թեան հիմնադրին, Տ. Բարութիւն
Դէն. Շմաւոնեանի, պատկերը և բա.
լորտիքը՝ 1894ին հայերէն լեզուով
հրատարակուող բոլոր լրագրիւնը,
անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետ.
ներ պատկերներով:

Գինն է 4 ֆրանկ, ճանապարհա.
ծախքը մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարս.
կաստանի համար 2 ֆրանկ և 50
անթմ.:

Պաշտօնական Հ. Գ. — Գաւառ.
թիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբանէ
մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա.
1794-1860: Մէկ լուսատիպ պատկե.
րով, Գինն է, ճանապարհածախքով
մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 անթմ.:

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛
գիրքը կարելի է ստանալ Արմենիայի
խմբագրատունէն, արժեքը կանխիկ
զրկելով:

ԼՈՒՍԵՆԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բանութեան նահատակ
եղող խորէն նարայէյ-Լուսինեան Սըր.
բազանի պատկերը ընտիր թղթի վը.
րայ տպուած կը ծախուի Արմենիայի
խմբագրատունը: Գինն է 65 անթ.
թիւ, փոստի ծախքը խմբագրատու.
նէն վճարուելով:

ՅՆՈՐԷՆ—ԻՄՐԱԳԻՐ

Մ. ԳՐԱՐԻՆԻՍԻՆ

ՄԱՐՏԷՆԻ

Հայերէն տպագր. Մ. Փոքրեւորականի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Mid
Quai du Canal, 9